

 Kraków

3 dny v KRAKOVĚ

Poznejte město, z něhož je škoda odjet!

Sukiennice

Mariánský kostel

Wawel

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organizacja Narodów
Zjednoczonych
dla Wychowania,
Nauki i Kultury

Historic Centre of Kraków
inscribed on the World
Heritage List in 1978

Historyczne Centrum Krakowa
wpisane na Listę Światowego
Dziedzictwa w roku 1978

Vážené dámy a pánové!

Je mi potěšením, že vás mohu přivítat v Krakově: město pestrých tradic a rozmanitého dědictví, kde se zrcadlí celá historie Polska. Podstatná část města je již více než 45 let na Seznamu světového dědictví UNESCO, takže i krátká návštěva vám umožní pochopit, co bylo důvodem tohoto rozhodnutí: neocenitelné památky, které vyžadují zvláštní ochranu. Jejich poznávání vybízí k pomalým procházkám malebnými ulicemi a pozorování, jak se v průběhu staletí měnila městská tkáň.

Jako hlavní město Malopolska, jednoho z nejrozmanitějších regionů Evropy, hledíme také i do budoucna a neustále se rozvíjíme. Nabízíme odpočinek v několika parcích a zahradách, bohatý kulturní program – od mezinárodních festivalů, po malá muzea s unikátními sbírkami – a širokou škálu zábavy pro návštěvníky každého věku. Doporučuji vám, abyste Krakov poznávali různými způsoby, od „ikonických míst“ až po skryté atrakce mimo vyšlapané cesty. Pěšky, na kole, hromadnou dopravou nebo dokonce... plavbou po Visle! Po náročném dni vám doporučuji vyzkoušet gastronomii poblíž Wawelu – zejména regionální kuchyni, která získává srdce gurmánů z celého světa.

Přeji vám kouzelný pobyt!

Aleksander Miszalski
Primátor města Krakova

Tři dny v Krakově

Turistům se občas stává, že musí za pár hodin poznat místo, které by si zasloužilo pobyt aspoň na týden. Často mají sotva tři dny na návštěvu města, které by blíže poznali až za několik měsíců. Pak se spoléhají na rady náhodných poradců nebo spěšně listují průvodcem, protože i ty s názvem „Víkend v...“ mají málokdy méně než sto stran drobného písma. Turisté se proto snaží „zastavit čas“ fotografováním nebo natáčením a spěchájí, aby **viděli alespoň zpozvdálí vše nejdůležitější**. Takové prohlídky pak zanechávají pouze mlhavé, únavou zastřené vzpomínky a pocit zklamání.

Proč jsme tedy připravili pro návštěvníky našeho města tuto brožuru? Neslibujeme, že turisté, kteří jí budou vybaveni, zvládnou během tří dnů si důkladně prohlédnout **Krakov, město zapsané do seznamu světového dědictví UNESCO**. Koneckonců, turisté zde mají co objevovat. Je to řada památek tvořících historickou strukturu města, bohatý umělecký a kulturní život. Je to magická atmosféra, která poskytuje zaneprázdněným obyvatelům i návštěvníkům nespočet příležitostí zpomalit, zastavit se, podívat se... Zároveň je Krakov snad jediným ze známých historických

měst, kde i krátká návštěva může turisty obohatit a naprosto uspokojit.

A právě to vám chceme nabídnout. Takový pohled na Krakov, který vám přiblíží atmosféru města, někdy línou, jindy plnou událostí, ale vždy jedinečnou. Zkusme se tedy na Krakov podívat společně. Pojďme zjistit, jak co možná nejzajímavěji zde strávit tři dny a proč se sem vždy vyplatí vrátet.

Dostupnost a klima

Dostat se do Krakova je jednoduché. Odjakživa se nacházel na křižovatce důležitých obchodních cest, na křižovatce kultur a politických vlivů. Dnes je považován za nejvýznamnější turistickou destinaci v Polsku. Město má hustou síť železničních, silničních a leteckých spojů a také mezinárodní letiště Krakov-Balice, které je, co do velikosti a počtu cestujících, druhým největším letištěm v zemi. Díky tomu je Krakov jedním z nejdostupnějších měst v této části Evropy. K dalším výhodám patří přístup po **dálnici A4** a atraktivní spojení se světem zajišťované leteckými společnostmi. Po přistání mohou turisté využít speciální vlakovou linku, která je během několika minut dopraví z letiště přímo do centra města. Krakov má také dobře rozvinutou **síť veřejné dopravy**, která je podle údajů z Eurostatu **jednou z nejlépe hodnocených sítí v Evropě a nejlépší v Polsku**. To otevírá řadu možností pro turisty, kteří sem přijíždějí z blízkého okolí i vzdálenějších zákoutí světa. Pobyť v Krakově může vypadat různě, a to nejen s ohledem na účel příjezdu nebo místo ubytování. Úspěch výletu je také ovlivněn počasím, dny v týdnu a ročním obdobím. Stojí za to vědět, že v zimě teplota v Polsku někdy klesá pod $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ a letní teploty často přesahují $30\text{ }^{\circ}\text{C}$.

To je ovlivněno zeměpisnou polohou. **Krakov je hlavním městem Malopolska** – hornatého, částečně horského regionu s mnoha lázeňskými, rekreačními a agroturistickými destinacemi. Proto se v létě i v zimě vyplatí spojit návštěvu města s dovolenou v horách.

Mezinárodní letiště Krakov-Balice

Pohodlně bydlet

Krakov **má nejlepší turistickou základnu v Polsku**, která je přizpůsobena potřebám turistů s různými finančními možnostmi. V centru a jeho bezprostřední blízkosti se nacházejí **desítky hotelů nabízejících vysoký standard ubytování**. Na druhou stranu se přímo na Hlavním náměstí a v jeho blízkosti nachází řada komorních objektů, umožňujících hned po snídani začít s prohlídkou. Široká nabídka hostelů a apartmánů je oblíbená zejména v krakovské čtvrti Kazimierz. Výhodné nabídky lze najít v každé roční době. Téměř všechna tato místa nabízejí **bezplatné připojení k internetu**, stejně jako mnoho krakovských kaváren a restaurací. Bezdrátové připojení je ve vybraných částech města k dispozici zdarma. Turisté při poznávání města na vlastní pěst ocení **bezplatné aplikace pro mobilní telefony**, jako například oficiální městskou aplikaci Krakow.pl. Svůj pobyt ve městě si mohou naplánovat také na webových stránkách www.krakow.travel. Obsahují řadu nápadů na prohlídku města a klíčové informace, které ocení každý turista. **Pro osoby se speciálními potřebami byla vytvořena Královská cesta pro turisty se zdravotním postižením** – trasa pro osoby se zrakovým a pohybovým postižením. Tvoří ji 12 maket charakteristických míst Krakova. Bronzové modely Barbakanu nebo kostela Nanebevzetí Panny Marie jsou doplněny popisem památek v polštině a angličtině a také v Braillově písmu (rovněž v polštině a angličtině).

Krakovské Staré Město a Kazimierz se vyznačují nebývalou koncentrací turistických atrakcí. Vzdálenost mezi nimi lze snadno překonat chůzí a v případě potřeby se díky husté tramvajové síti rychle dostanete z jednoho bodu do druhého. V dopravní špičce je to obvykle efektivnější řešení než cestovat taxikem. Na klíčovách zastávkách jsou umístěny automaty na jízdenky, kde se dá platit kartou nebo v hotovosti. V automatech jsou k dispozici rovněž aktuální základní turistické informace.

Maketa pro osoby se zdravotním postižením

www.krakow.pl
www.krakow.travel

Hlavní náměstí

Majestátní krakovské Hlavní náměstí je bezpochyby **jedinečným místem v celosvětovém měřítku**. Je známé po celém světě a každý den přitahuje davy lidí. Podle organizace Project for Public Spaces, která se již 30 let zabývá revitalizací městských veřejných prostranství, je také jedním z „nejlepších náměstí na světě“.

Hlavní náměstí a síť ulic tvořících Staré Město byly založeny v roce 1257 na základě magdeburského práva. Dodnes se zachovaly **Sukiennice**, které se nacházejí uprostřed náměstí. Po staletí se zde čile obchodovalo a dnes si zde můžete koupit místní suvenýry. Již přes sto let slouží Sukiennice jako sídlo a nyní jako jedna z poboček Národního muzea v Krakově. Náměstí doplňuje malý, charakteristický **kostel svatého Vojtěcha** (místo významných archeologických nálezů), osamělá věž radnice, zbořená v 19. století, a samozřejmě jeden ze symbolů Krakova, **kostel Nanebevzetí Panny Marie**, jehož věže se tyčí nad městem. Zde vytvořil své životní dílo norimberský mistr Veit Stoss. **Monumentální oltář denně přitahuje tisíce turistů**. S Hlavním náměstím jsou spojeny některé krakovské legendy a tradice i mnohé historické události.

Jedná se například o **hejnal**, melodii hranou trubačem **každou celou hodinu** do všech čtyř světových stran z Mari-

Hlavní náměstí je největší středověké náměstí v Evropě: měří 200 krát 200 metrů. Díky své velikosti a zachování autentickému architektonickému a urbanistickému uspořádání je jedinečné ve světovém měřítku.

Pod Hlavním náměstím se nachází muzeum s turistickou trasou. Nachází se v hloubce 5 metrů na ploše téměř 3 500 m² a představuje moderní multimediální expozici s názvem „Po stopách evropské identity Krakova“. Výstava trhá rekordy v návštěvnosti a muzeum již navštívily téměř 4 miliony návštěvníků.

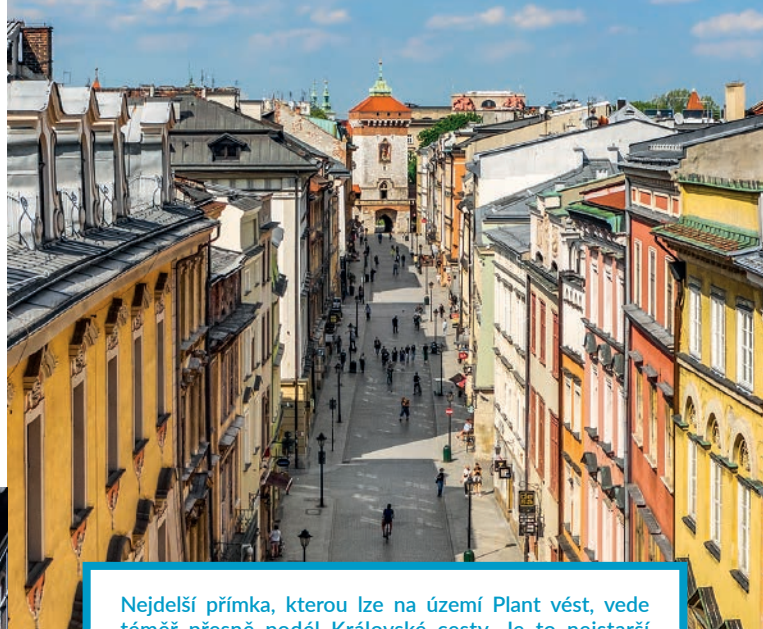
ánské věže kostela Panny Marie, červnový **průvod Lajkonika, intronizaci Kohoutího krále** nebo o soutěž krakovských betlémů. Téměř všechny budovy kolem Hlavního náměstí jsou staleté památky. Sídlí v nich mimo jiné: Muzeum Krakova a Mezinárodní centrum kultury, knihovny, obchody, restaurace a kavárny.

Při procházce po náměstí stojí za to věnovat pozornost frontonům, portálům, oknům a střechám měšťanských domů. Interiéry měšťanských domů zdobí zachovalé nebo pečlivě zrestaurované architektonické detaily. K posezení zvou kavárny a restaurační zahrádky obklopující náměstí. Některé jsou v provozu téměř po celý rok, s krátkou přestávkou v době největších mrazů, od časného rána do pozdního večera. V zimě se štamgasti přesouvají do **sklepení charakteristických pro centrum Krakova**. Zde si návštěvníci mohou poslechnout koncert, obvykle jazzový, protože díky komunitě hudebníků, kteří zde působí již řadu let, se Krakov stal **hlavním městem polského jazzu**. Pulzuje zde také bujarý večerní a noční klubový život. Vždyť ve městě máme více než 130 000 studentů.

Náměstí je místem setkávání. Přispívají k tomu letní festivaly, koncerty, trhy, prezentace a zábava. Místní se často scházejí „pod Adamem“, tedy u pomníku Adama Mickiewicze.

Jedinečná atmosféra Krakova je do značné míry dána uspořádáním města. Za samotné centrum města je považován prostor ohraničený **Plantami**. Jedná se o zelený pás a zároveň městský park táhnoucí se od Barbakanu oběma směry až k Wawelu. Planty tvoří nepravidelný ovál, který se směrem k řece Visle mírně prodlužuje. Vznikly v 19. století na místě zbořených hradeb obklopujících starý Krakov. Na ploše o rozloze

Nejdelší přímka, kterou lze na území Plant vést, vede téměř přesně podél Královské cesty. Je to nejstarší a pravděpodobně nejznámější turistická trasa.

1 500 x 800 metrů, kde je téměř každá budova památkou, se nacházejí desítky muzeí a galerií, několik kostelů, divadla, kina, knihovny, antikvariáty a nákupní centra. Turisté se mohou těšit na ulice plné obchodů, stovky kaváren, restaurací a hospod. To vše vytváří dojem malého města. Proto jsou turisté často překvapeni velikostí krakovské aglomerace, která má téměř 1,5 milionu obyvatel. V samotném městě jich žije přibližně 800 tisíc.

Takové rozvržení **centra města usnadňuje jeho prohlídku**. Nejdelší přímka, kterou lze na území Plant vést, vede téměř přesně podél Královské cesty – nejstarší a pravděpodobně nejznámější turistické trasy. Vede od kostela sv. Floriána na nám. Jana Matejki přes Floriánskou bránu.

V jediné dobře zachovalé části mohutných hradeb se nachází Arzenál. Dnes je tato budova součástí Muzea knížat Czartoryských, pobočky Národního muzea v Krakově. Trasa pokračuje ul. Floriánskou na Hlavní náměstí a dále ulicemi Grodzka a Kanoniczka ke královskému hradu Wawel.

Královská cesta je historická legendární trasa spojená s obdobím největšího lesku bývalého polského hlavního města.

Wawel

Na historický Wawel se dostanete krátkou a úzkou ul. Kanonicza. Jedná se o jednu z nejdůležitějších, nejstarších a nejkrásnějších ulic města, jejíž vzhled se nezměnil po celá staletí. Zůstala autentická a zároveň živá. Ul. Kanonicza je příkladem pozitivních změn, které v Krakově nastaly ve 21. století. Komplexní renovační a památkové projekty odhalují skutečnou krásu starých měšťanských domů.

V zámeckých interiérech jsou také **výstavy, které si rozhodně nenechte ujít**: královské komnaty, sbírka východního umění a válečných trofejí, unikátní sbírka vlámských gobelínů. Jsou tu také archeologické nálezy svědčící o více než tisícileté přítomnosti křesťanství v polských zemích.

Za návštěvu určitě stojí **katedrála s královskými hrobkami** připomínající polské dějiny. Obrovský zvon Zikmund se na hradě Wawel rozeznívá pouze při příležitosti nejvýznamnějších událostí pro zemi a město. Půl dne je minimální doba potřebná ke zběžné prohlídce tohoto pozoruhodného místa. Ale i kdybyste museli prohlídku hradu odložit na příští delší návštěvu Krakova, stojí za to, byť jen večer, vstoupit do zdí hradu. Brány hradu jsou totiž otevřeny mnohem déle než výstavní prostory.

Za prohlídku stojí také katedrála s královskými hrobkami. Pohled na místo posledního odpočinku panovníků nám umožní nahlédnout do tisícileté historie celé země.

Můžete si tak prohlédnout mimořádně krásné **arkádové nádvoří**, katedrálu, podívat se na řeku Vislu a na výjimečné budovy stojící na druhém břehu: moderní kongresové centrum ICE Krakov a muzeum Manggha, které představuje japonské umění ze sbírky slavného sběratele Felixe „Manggha“ Jasieňského. Po sestoupení na břeh řeky uvidíme sochu wawelského draka a vchod do dračí jeskyně. Je to oblíbený cíl rodinných procházek. V červnu se zde koná **Svatojánský jarmark** – velká venkovní událost odkazující na život Slovanů.

Pohled na plán centra města ukazuje, že plocha uvnitř hradeb je rozlohou srovnatelná s Hlavním náměstím.

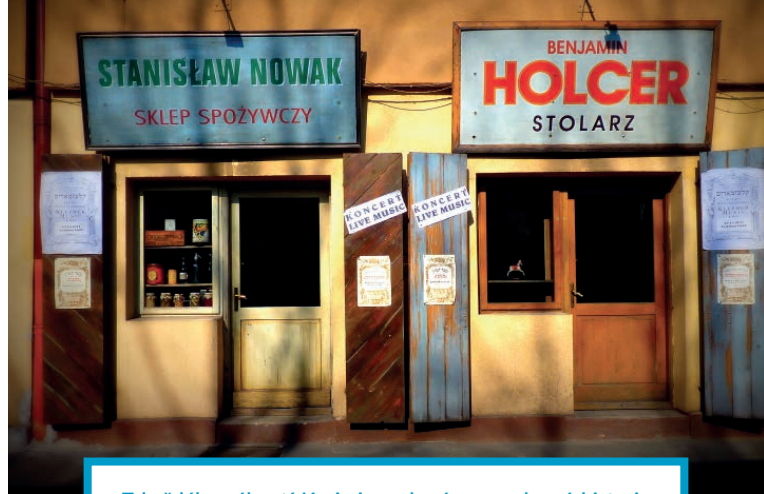

Kazimierz

Ke Starému Městu patří také Kazimierz – bývalá židovská čtvrť. Dostanete se tam pěšky z Wawelu směrem k ul. Stradomska a křižovatce s ul. Dietla. Po tragédii druhé světové války a vyhlazení Židů nacistickými okupanty byl Kazimierz opuštěn a po desetiletí chátral.

Současný bouřlivý vývoj této části města nastal díky politickým změnám z přelomu 80. a 90. let. **Kazimierz se dostal na plátna kin díky režiséru Stevenu Spielbergovi**, který zde natočil mnohokrát oceněný film „Schindlerův seznam“. Světoznámý **Festival židovské kultury**, který se pořádá od počátku 90. let, se zaměřuje na historii a tradice lidí, kteří zde kdysi žili. Konají se zde koncerty, workshopy, přednášky a výstavy, které přitahují návštěvníky z Polska i celého světa. Dnes už můžeme hovořit o znovuzrození a nové tváři této čtvrti.

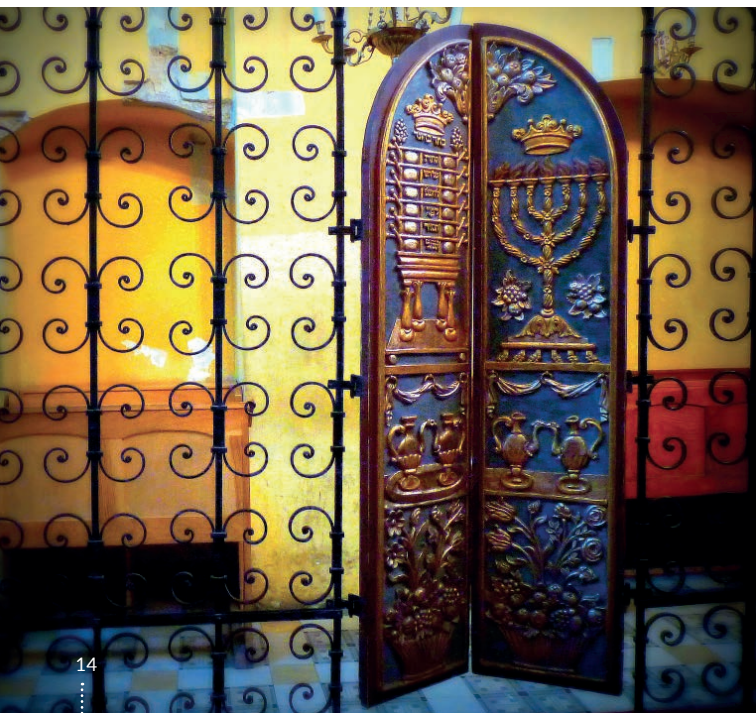
Kazimierz je živým důkazem staletých tradic soužití lidí různých národností a vyznání. Dva národy a dvě velká náboženství zde po staletí fungovaly v harmonii. Nedaleko synagog stojí kostely sv. Kateřiny a Božího Těla, zatímco cílem svatostanislavského procesí je kostel otců paulínů „Na Skalce“.

Z každého zákoutí Kazimierze k nám promlouvá historie polských Židů, po staletí obyvatel Krakova. Vnímáme ji z uspořádání úzkých uliček a náměstí, z malých měšťanských domů, synagog a židovských hřbitovů.

V kavárnách, klubech a galeriích se setkávají všichni ti, pro něž se Hlavní náměstí a jeho okolí staly příliš „turistickými“. Každý může na vlastní kůži poznat výjimečnost této čtvrti. Exkluzivní hotely a restaurace stále sousedí s řemeslnými dílnami a obchody plnými originálních suvenýrů nebo s uměleckými galeriemi. Chcete-li to zažít, vydejte se na procházku v okolí náměstí Wolnica, po ul. Józefa a ul. Szeroka. V ul. Szeroka se každoročně koná závěrečný koncert Festivalu židovské kultury. Kazimierz je také místem, které ocení zejména milovníci starožitností a různých drobných dekorativních předmětů. Na náměstí Plac Nowy a u nedaleké tržnice ve čtvrti Grzegórzki se každou neděli koná trh se starožitnostmi.

Čtvrť Kazimierz a Podgórze spojuje malebná lávka pojmenovaná po otci Laetu Bernatkovi. Stojí na místě bývalého Podgórskeho mostu. Při jeho stavbě byly využity zbytky z obou pilířů na březích řeky Visly. Lávka zkracuje chodcům a cyklistům cestu z jednoho břehu Visly na druhý. Název ul. Mostowa na Kazimierzu tak získal svůj dřívější doslovný význam a nápadná lávka se stala symbolem utužení vazeb mezi oběma čtvrtěmi.

Podgórze

Podgórze, malebně položené na úpatí Krzemionek – bílých vápencových skal, bylo kdysi pravobřežní částí města Kazimierz. V roce 1784 vyhlásil rakouský císař Josef II. svým výnosem Podgórze svobodným královským městem.

Mnohonárodnostní, tolerantní společnost Podgórze přitahovala podnikatele, továrníky a řemeslníky. Svými schopnostmi a znalostmi se zasloužili o rozvoj města a vybudovali jeho pověst „perly mezi obcemi obklopujícími Krakov“. Takto nazýval Podgórze na počátku 20. století Juliusz Leo, tehdejší významný starosta Krakova. Jeho zásluhou se 4. července 1915 spojení Krakova a Podgórze stalo skutečností. Druhá světová válka měla tragický dopad na historii čtvrti a na jeho obyvatele. Teprve v posledních desetiletích dochází k pomalé renesanci a probouzení této městské části.

Most pro pěší a cyklisty přes řeku Vislu je nejlepším způsobem, jak se dostat do centra čtvrti. Z lávky je vpravo vidět zdobený dvoutraktový měšťanský dům zvaný „Aleksandrowiczów“ nebo také „Pařížský“ (1906). Vlevo je do moderního tvaru **nové galerie Cricoteka** začleněna budova bývalé Podgórské elektrárny (1900), nejstarší takové budovy na území dnešního Krakova.

Podgórze zůstává nadále komorní, zelené a současně tajemné. Potvrzuje to například novogotická silueta kostela sv. Josefa na náměstí Rynek Podgórski. Budova působí monumentálně. Jedná se však o optický klam způsobený neobvyklým trojúhelníkovým tvarem náměstí. Jedním z největších úspěchů čtvrti Podgórze je slavný **park Wojciecha Bednarského**, který na dně bývalého lomu založil ředitel místní školy a aktivista, po němž je nyní tento krásný park pojmenován. Jedná se o **jeden z prvních příkladů reaktivace brownfieldů v Evropě**. V roce 2023 byl po rozsáhlé revitalizaci otevřen pro veřejnost. K parku přiléhají nádherné vily a zelené plochy, část čtvrti je navržena jako „město – zahrada“. Abyste Podgórze lépe poznali a pochopili, stojí za to navštívit Muzeum Podgórze, pobočku Muzea Krakova.

Nedaleko odtud se nachází symbol historie Podgórze – Lasotovo návrší. Na jeho úpatí se nachází historický starý podgóřský hřbitov založený kolem roku 1790. Na návrší stojí **tajemný kostel sv. Benedikta z 11. století**. V kostelíku prý straší duch dcery knížete, která za své hříchy a krutovládu nebyla dodnes uložena k věčnému odpočinku.

Kostel sousedí s unikátní stavbou rakouské pevnosti 31 „Svatý Benedikt“ ve tvaru dělostřelecké věže. Odtud už lze

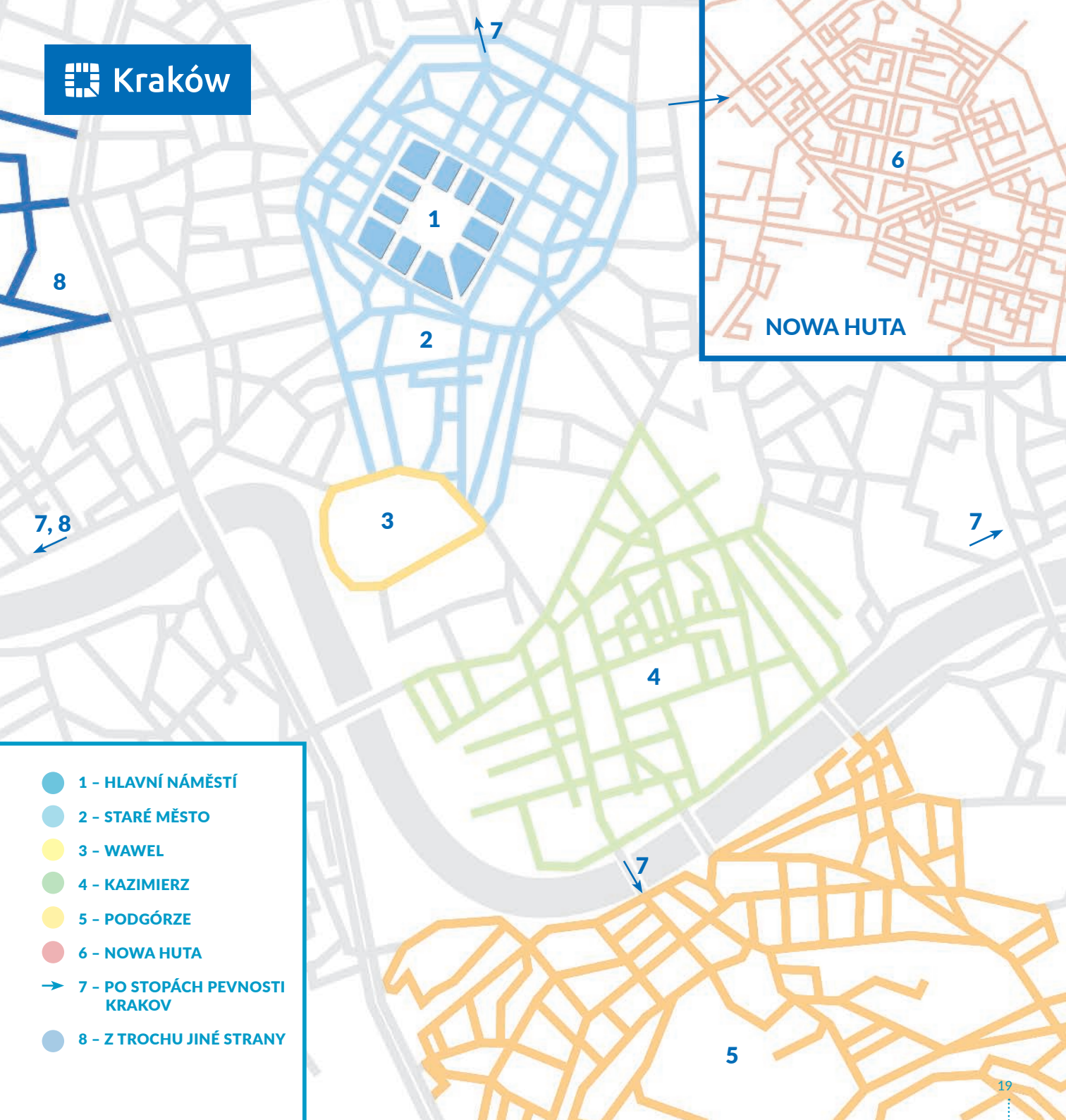
vidět **Krakovu mohyly**. Kurgan přibližně ze 7. století n. l. byl dlouho považován za hrob legendárního zakladatele Krakova. Z vrcholu mohyly můžete obdivovat panorama města a za jasného počasí jsou vidět i Tatry. U úpatí mohyly se nachází dnes již nefunkční kamenolom Liban. Za druhé světové války zde byl umístěn nacistický pracovní tábor pro Poláky (Baudienst). Tady se natáčely scény z tábora pro film „Schindlerův seznam“ režiséra Stevena Spielberga a dodnes jsou zde po nich stopy. Na dně lomu se stále nacházejí pozůstatky filmových kulís, včetně táborové cesty lemované replikami náhrobků.

Pomníků tragické historie je ve čtvrti Podgórze více. **Plac Bohaterów Getta byl svědkem vzniku a postupných etap likvidace ghetta** založeného německými nacisty (1941-1943). Stojí zde „Apteka pod Orłem“ (*Lékárna U Orła*), dnes muzeum, kde pracoval Tadeusz Pankiewicz. Tento Polák, vyznamenaný medailí „Spravedlivý mezi národy“ dobrovolně žil a pracoval v ghettu a podporoval pronásledované židovské obyvatelstvo. Vzpomínky na tyto temné dny popisuje autor ve své knize „Apteka w getcie krakowskim“ (*Lékárna v krakovském ghettu*). Pokračováním historie ghetta byl nacistický koncentrační tábor „Płaszów“, který fungoval v letech 1942-1945. Dojemný památník „vytržených srdcí“, který připomíná oběti tábora, je k vidění v ul. Kamińskiego. V **bývalé administrativní budově továrny Oskara Schindlera** na ul. Lipowa 4 se dnes nachází pobočka Muzea Krakova přibližující život města za nacistické okupace. Interaktivní výstava „Krakov za nacistické okupace 1939-1945“ každoročně přiláká tisíce návštěvníků.

www.podgorze.pl
www.muzeumkrakowa.pl/oddzialy/muzeum-podgorza

Centrum dokumentace díla Tadeuze Kantora CRICOTEKA

- 1 - HLAVNÍ NÁMĚSTÍ
- 2 - STARÉ MĚSTO
- 3 - WAWEL
- 4 - KAZIMIERZ
- 5 - PODGÓRZE
- 6 - NOWA HUTA
- ➔ 7 - PO STOPÁCH PEVNOSTI KRAKOV
- 8 - Z TROCHU JINÉ STRANY

NOWA HUTA

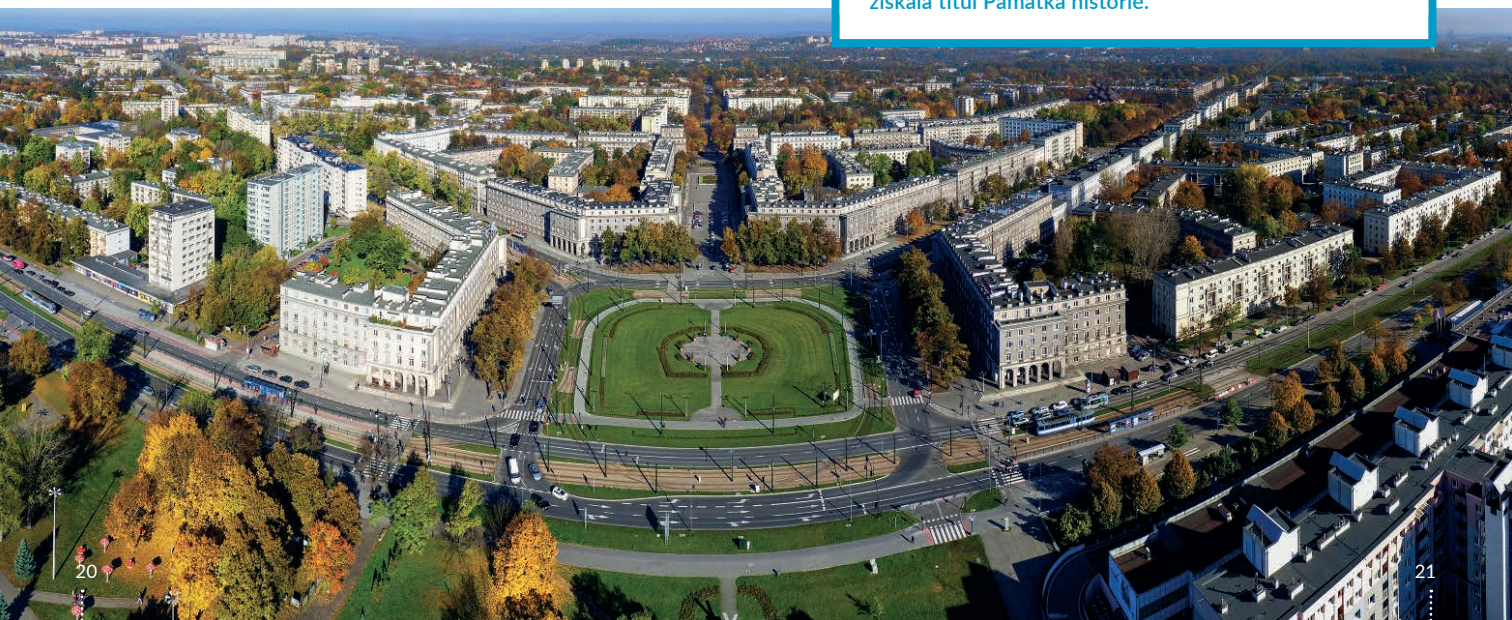
Nowa Huta

V roce 1949 se poválečné úřady Polské lidové republiky rozhodly postavit hutní závod a nové město na úrodné půdě ve vesnicích poblíž Krakova: Pleszowa a Mogiły. Nowa Huta měla být vizitkou Polska ve světě. Její jasný urbanistický plán a architektura ve stylu socialistického realismu vycházely ze vzorů domácí renesanční a barokní architektury, ale také z amerického pojetí sousedských jednotek. Novohuťské stezky se rozprostírají mezi nejstarší a moderní historií, chráněnými přírodními plochami (novohuťské louky přímo u náměstí pl. Centralny) a vzpomínkami na kdysi mocný průmysl.

Nowa Huta byla založena na území více než 30 dřívějších vesnic. Jejich kulturní dědictví se z velké části zachovalo: panská sídla, venkovské budovy, církevní stavby a nekropole. Patří k nim mimo jiné kalvánský kostel v Łuczanicích ze 17. století a palác Branických rovněž ze 17. století s renesanční hospodářskou budovou (podle návrhu Santiho Gucciho) a palác rodiny Badeni z 19. století v obci Branice, kde dnes sídlí pobočka krakovského Archeologického muzea, dokumentující obrovské bohatství místních vykopávek. Po cestě z Branic do novohuťského centra **stojí za prohlídku prehistorická tajemná Wandina mohyla** (7. nebo 8. století), která nabízí úžasný pohled na kombinát. Nedaleko se nachází také **nejcennější památka. Je to cisterciácké opatství ze 13. století**. Pokud hledáte místo k odpočinku, navštivte vodní nádrž Zalew Nowohucki nebo Przylasek Rusiecki.

Nejzajímavějším a nejucelenějším **zástupcem socrealistické architektury je administrativní centrum kombinátu**, známé také jako „Dóžeci palác“. Náměstí plac Centralny je naopak jakousi architektonickou historií posledních 70 let. Na náměstí a v jeho bezprostřední blízkosti stojí klasické příklady socrealistické výstavby. Patří k nim budova bývalého kina „Światowid“, kde nyní sídlí Muzeum Nowej Huty. Na reprezentativní Aleji rúží byla v roce 1973 vztyčena velká socha Lenina, která byla v roce 1989 demontována. Mezitím se obyvatelé pokusili vyhodit památník do povětří. Nowa Huta však není jen socrealismus. Kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova připomíná dramatické události z dubna 1960, střety místních obyvatel s oddíly milice na obranu kříže. Novohuťské kostely jsou zapsány v životě Karola Wojtyty, který od roku 1958 (kdy se stal biskupem) místním obyvatelům projevoval zvláštní pozornost. O dvě desetiletí později sehrály zdejší kostely důležitou roli při vzniku a činnosti odborového svazu „Solidarita“ a při protirežimních demonstracích v 80. letech. Zde byla poskytována pomoc těm, kteří byli úřady utlačováni. Kromě pozůstatků rakouských pevností, o kterých je zmínka na jiném místě, se cestou zpět do centra Krakova vyplatí udělat si zastávku a prohlédnout si unikátní sbírky **Muzea polského letectví**. Muzeum se nachází na místě bývalého letiště Rakowice-Czyżyny a kromě sbírek je zajímavé svou originální budovou. Najdete zde **více než 250 historických letadel a motorů a areál, v němž se muzeum nachází, je zapsán v rejstříku historických budov**.

Místní obyvatelé jsou dnes hrdí na svou výraznou místní identitu. Byla rovněž oceněna architektonická a urbanistická jedinečnost této městské části tím, že v roce 2023 získala titul Památka historie.

Po stopách pevnosti Krakov

Dobrodruzi mohou navštívit řadu opevnění, která kdysi bránila Krakov. Od poloviny 19. století Krakov byl vzdálen pouhých 7 kilometrů od hranic s Ruskem. Rakušané se rozhodli zabezpečit město systémem opevnění, který rozšiřovali téměř 70 let, od roku 1850 až do roku 1916. Obranná linie původně probíhala podél dnešních alejí Trzech Wieszczów. Zbytky bývalého jádra pevnosti dnes tvoří bastion „Kleparz“ a ruiny bastionu „Lubicz“. Technologický pokrok učinil opevnění zbytečným ještě před začátkem 20. století. Kolem města se začal budovat prstenec modernějších pevností a ve městě zázemí.

V době vypuknutí první světové války tvořilo ochranný prstenec kolem města 32 pevností různých typů a určení, chráněných betonovými zdmi a stropy, s pancéřovými věžemi. Pevnost Krakov tvořilo přibližně 180 objektů včetně zázemí.

Kościszukovu mohylu s výhledem na Krakov obklopuje bývalý Fort 2 „Kościszuko“. Sídli zde Kościszukovo muzeum a rozhlasová stanice.

V roce 1918 pevnost obsadila polská armáda. Po druhé světové válce byly jeho budovy postupně demilitarizovány nebo chátraly.

Z bývalé pevnosti Krakov, která byla budována téměř 70 let, se dnes zachovalo asi sto budov. Spolu s hradem Wawel, obrannými hradbami s Floriánskou bránou a Barbakanem tvoří moderní pevnost Krakov, tedy novou turistickou trasu přibližující návštěvníkům města jedinečné dědictví starobylé obranné architektury města.

TWIERDZA KRAKÓW

Pevnosti se zachovaly také v oblasti dnešní městské části Nowa Huta. Jedná se o pevnosti „Batowice“ na sídlišti Złotego Wieku, „Mistrzejowice“ nedaleko sídliště Piastów, a také pevnosti „Krzeszawice“ (místo mučednické smrti z let druhé světové války) a již zmíněný „Grębatów“.

Málokdo také ví, že budovy v okolí **Kościszukovy mohyly** jsou zároveň bývalým Fortem číslo II, v němž sídlí Kościszukovo muzeum. Za zmínku stojí i již zmíněná **dělostřelecká tvrz „Svatý Benedikt“** na Lasotově návrší (Krzemionki). Jedná se o **jedinečný příklad opevnění z poloviny 19. století**.

Revitalizované pevnosti dostávají nové funkce. V pevnosti „Borek“ sídlí pobočka Kulturního střediska Podgórze a v ne-daleké městské části Jugowice Muzeum Krakova a středisko skautského hnutí. V pevnostech „Krzeszawice“ a „Olszanica“ se nacházejí kulturní domy mládeže. V budovách bývalé zbrojnice a střelnice sídlí Muzeum fotografie a v zásobovacím komplexu Muzeum zemské armády.

V roce 2023 získala pevnost Krakov titul Turistický produkt roku jako jedno z nejzajímavějších a turisticky nejvhodnějších míst v Polsku.

Z trochu jiné strany...

Centrum Krakova nabízí mnoho vyhlídkových míst, odkud můžete obdivovat panorama města. Nejvýznamnější a nejznámější je již dlouho Kosciuszkowa mohyla. Je cílem mnoha výletů. Nabízí pohled na celý historický i současný Krakov. Na vrcholu mohyly stojí za to zkusit najít charakteristické body Krakova. **Mohyly jsou jednou z největších turistických atrakcí Krakova.** Dvě z nich, Krakova mohyla (Podgórze) a Wandina mohyla (Nowa Huta), jsou tajemné mohyly z předkřesťanských dob, které vztýčily okolní kmeny. Co přimělo někdejší obyvatelé těchto zemí, aby vynaložili tak obrovské úsilí? Možná jsou to jen hrobky panovníků. Nepochybně byly strategicky využívány jako pozorovací stanoviště.

Silnice na druhé straně Visly vás zavede do obce Tyniec, osady s mohutným benediktinským klášterem, kde se koná mnoho kulturních akcí včetně proslulých letních varhanních recitálů. Koncerty každoročně přilákají davy milovníků hudby.

V moderní době byly další stavby tohoto typu budovány na počest národních hrdinů. Jedná se o již zmíněnou Kosciuszkovu mohylu a mohylu Jozefa Piłsudského v Sowinci. První z nich, vybudovaná v době, kdy bylo polské území rozděleno mezi tři okupační mocnosti, byla pro Poláky symbolem snah o nezávislost. Pokud opustíme centrum města a vydáme se ul. Piłsudskiego směrem k hlavní budově Národního muzea a nedaleké Jagellonské knihovně, dostaneme se na Błonia, další z krakovských atrakcí. A dále podél čtvrti Dębniki na Zakrzówek. Dnes je to nejmódnější koupaliště a pláž v Krakově, i když má důstojného konkurenta v podobě „Malého Chorvatska“ v jezeře Bagry.

Błonia, rozlehlá louka vzdálená kilometr od Hlavního náměstí, slouží jako rekreační oblast a místo setkávání. Na papežských mších, za účasti papeže Jana Pavla II., se zde pokaždé sešlo více než milion věřících. Konají se zde nejrůznější festivaly. Błonia sousedí s parkem H. Jordana a s areály sportovních klubů Wisła a Cracovia. Na tomto místě je třeba zmínit halu ke 100. výročí založení sportovního klubu Cracovia 1906 – Centra sportu pro osoby se zdravotním postižením. Z Błonia je dobře vidět na Kosciuszkovu mohylu, odkud není daleko do Wolského lesa. Jedná se o rekreační oblast s velkou krajinnou hodnotou. Nachází se zde také zoologická zahrada, Piłsudského mohyla a nedaleko **renesanční Villa Decius s krásným komorním parkem.** Silnicí na druhé straně Visly se dostaneme do obce Tyniec, osady s **mohutným benediktinským klášterem,** kde se koná mnoho kulturních akcí včetně proslulých letních varhanních recitálů. Příměstské pěší a turistické stezky jsou tipem pro teplejší dny. Od května do září si to vše můžete prohlédnout také z paluby turistických lodí plujících po Visle.

Kulturní Krakov

Krakov je hlavním městem kultury, světovou výkladní skříň polského historického dědictví. Je také proslulým příkladem úspěšných investic. Patří mezi ně nová muzea, nové stadiony nebo kongresové centrum. Tento rozmach souvisí s rozvojem kulturního života. **Krakovské festivaly si získaly světové renomé.** Misteria Paschalia, Opera Rara, Festival polské písně, Sacrum Profanum, Letní jazzový festival a Unsound – nabízejí hudební cestu od baroka po současnou hudbu přitahující mnohatisícové publikum.

Festival Sacrum Profanum. Foto: Wojciech Wandzel pro Krakovskou festivalovou kancelář

www.karnet.krakow.pl

Krakovské festivaly si získaly ve 21. stol. světové renomé.

Krakov je držitelem titulu **Město literatury UNESCO**. Právě v Krakově se koná jeden z největších knižních veletrhů v zemi a literární festivaly pod záštitou významných polských spisovatelů: Czesława Miłosze a Josepha Conrada. V hlavním městě Malopolska soutěží nejlepší polská divadla na festivalu Božská komedie. Ve městě se konají také festivaly Off Camera, Krakovský filmový festival a Festival filmové hudby. Město je velkým lákadlem pro kameramany, kteří se do Krakova vracejí natáčet další filmy.

Interiér ICE Krakov

Festival židovské kultury, který je součástí tradice čtvrti Kazimierz a multikulturní Haliče (tak se za dob Rakouska-Uherska nazýval region, v němž se Krakov nacházel), nebo Kupadelné svátky (svatojánská noc) v Krakově dokazují, že hlavní město Malopolska nabízí jedinečné zážitky po celý rok.

S výhledem na hrad Wawel

Tři dny v Krakově můžete strávit na služební cestě, aniž byste se museli vzdát prohlídky města. Bohatství historických památek, malebný region plný atrakcí, řada restaurací a hotelů, univerzitní a intelektuální zázemí... to všechno jsou přednosti Krakova, které přitahují podnikatelský svět. Díky tomu se v Krakově koná řada konferencí a kongresů. Výjimečná budova **Kongresového centra ICE, která se nachází na pravém břehu Visly** a jejíž prosklené foyer nabízí nezapomenutelný výhled na Wawel a Kazimierz, se stala dalším **symbolem moderního Krakova otevřeného návštěvníkům**. V ICE Krakov je možné uspořádat uzavřenou akci až pro tři tisíce hostů. **Auditorium s kapacitou 1 800 míst**, jedno z nejlepších svého druhu v Polsku, je rovněž místem konání prestižních koncertů. V divadelním sále a dalších prostorách budovy se konají četná představení, přehlídky, veletrhy a festivaly. To vše v centru města, s pohodlným přístupem na letiště a dálnici. Program akcí je k dispozici na webových stránkách:

www.icekrakow.pl

Kulinářská a klubová turistika

Krakov má dnes zcela jistě status nejvýznamnějšího centra kulinářské turistiky, což potvrzuje i udělení dvou michelinských hvězd jedné z krakovských restaurací v roce 2023. Jedná se o první takové ocenění v Polsku. V každoročně vydávaném prestižním červeném průvodci je v roce 2023 uvedeno až 18 krakovských restaurací. Významnou roli hrají dvě polská města, Krakov a Varšava. Do Krakova se však jezdí speciálně kvůli návštěvě kultovní nebo zbrusu nové restaurace. Důvody jsou prosté. Krakov nabízí **hustou síť restaurací, jídelen, kaváren, hospod a klubů v atraktivních turistických čtvrtích, která nemá v jiných polských městech obdoby. Je magnetem pro milovníky kulinářských zážitků.**

Díky tomuto středomořskému fenoménu zde společenský a kulturní život pulzuje po celý týden v rytmu, který je v Polsku jedinečný. V mnohojazyčném davu bez předsudků se spolu baví studenti, obchodníci, místní a návštěvníci. Krakovští mistři umí skvěle připravit pokrmy mnoha národů a kultur a často je dovedně kombinují s kulinářskými tradicemi polských oblastí. Mnoho restaurací, které vyvracejí mezinárodní mýtus o pirozích jako největším polském přínosu světové kuchyni, připomíná legendární polské polévky, omáčky nebo zvěřinu.

Marek Michalak během koncertu v klubu Piwnica pod Baranami

Symbolem krakovské gastronomie zůstává krakovský obwarzanek. Jedná se o tradiční výrobek certifikovaný EU. Stánky s tímto pečivem jsou v centru Krakova snadno k nalezení, a s historií tohoto pečiva a tajemstvím receptu se můžete seznámit v Živém muzeu obwarzanka.

www.muzeumobwarzanka.com

Pierogi (pirohy) mají v Krakově velký letní festival. Během něj kuchaři předvádějí svou fantazii při vytváření nových chutí tohoto zdánlivě jednoduchého pokrmu.

Právě z těchto důvodů byl Krakov jmenován **Evropským hlavním městem gastronomické kultury 2019.** Hlavní město Malopolska získalo tento čestný titul jako první.

Europejska
Stolica Kultury
Gastronomicznej
Kraków 2019

Návštěvníci, kteří v Krakově hledají kulinářské zážitky, nebudou zklamáni. Restaurace, hospody a kluby ve městě si udržují vysoký standard a mají stálou klientelu. Jejich majitelé se snaží dát svým prostorám individuální charakter, často tematický a obvykle neobvyčejný a překvapivý. Téměř všude se konají koncerty, výstavy a další doprovodné akce.

Na sportovní téma

Cracovia Maraton, Běh tří mohyl, závěrečné etapy cyklistického závodu Okolo Polska, v **Polsku jedinečný vodácký kanál v Krakově-Kolna**, skvělé tradice a moderní stadiony fotbalových klubů Wisła a Cracovia vytvářejí sportovní tvář města, kterou fanoušci znají už mnoho let. Krakovské spojení kulturních, kulinárních a sportovních zážitků se stalo obzvláště oblíbenou formou cestovního ruchu. Umožnilo to i otevření největší **multifunkční haly** v Polsku. TAURON Arena Krakov je **jedním z nejmodernějších zařízení svého druhu v Evropě**.

Aréna se nachází na půli cesty mezi centrem města a čtvrtí Nowa Huta. Cesta tramvají z okolí Hlavního náměstí trvá pouze několik minut. Na tribuny se vejde **více než dvacet tisíc lidí**. Sportovci si pochvalují bouřlivé povzbuzování a mimořádnou atmosféru v aréně zaplněné pestrým davem příznivců. Hala hostila akce nejvyššího řádu, 3. evropské hry a mistrovství světa v házené mužů v roce 2023 nebo každoroční jezdecký festival Cavaliada. Od svého vzniku **Aréna hostí také světové rockové a popové hvězdy, které na sociálních sítích píší o svém okouzlení Krakovem**. Jen v roce 2023 v aréně vystoupili Peter Gabriel, Def Leppard, Iron Maiden, Sting nebo Depeche Mode. Aréna je také místem konání mnoha setkání a kongresů. Program akcí naleznete na webových stránkách:

www.tauronarenakrakow.pl

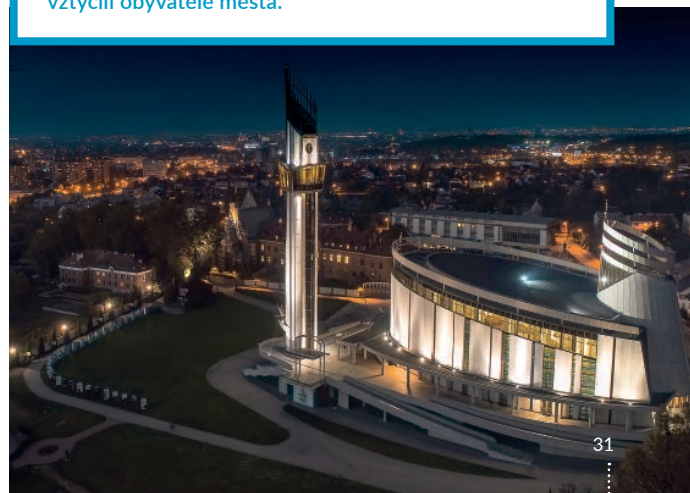

Náboženská turistika

Krakov byl po staletí centrem polské státnosti a **srdcem polského křesťanství**. Krakovské historické kostely jsou domovem zázračných obrazů a relikvií. Jsou kultivovány starobylé tradice řeholních kongregací a klášterů, zatímco procesí a mše pod širým nebem shromažďují davy věřících. S městem jsou spojeny životy mnoha světců a blahoslavených, například sv. Stanislava ze Szczepanowa a královny Hedviky. Mnoho z nich našlo místo posledního odpočinku v krakovských kostelích a nekropolích. V atmosféře tohoto města se formovala osobnost Karola Wojtyły, pozdějšího papeže Jana Pavla II., kanonizovaného 27. dubna 2014. Papež se sem vždy vracel a vítaly ho miliony Poláků. V Krakově, pouhých 15 minut jízdy tramvají z centra, se nachází **sanktuárium v Łagiewnikách**. Jedná se o **jedno z největších poutních center v této části Evropy**. Je významným centrem kultu Božího milosrdenství a místem památky na svatou sestru Faustýnu, průkopkyni obnovy tohoto kultu ve 20. století. Nachází se zde rovněž Centrum Jana Pavla II. – „Nemějte strach!“.

Není proto divu, že právě do Krakova, v oficiálně vyhlášeném Roce Božího milosrdenství (2016), bylo pozváno mnoho poutníků, aby zde oslavili společnou modlitbu a radost během Světového dne mládeže. V roce 2016 přijeli do Polska na tuto jedinečnou oslavu mladí lidé z téměř 200 zemí z celého světa. Krakov a Malopolsko navštívilo v těchto dnech několik milionů věřících.

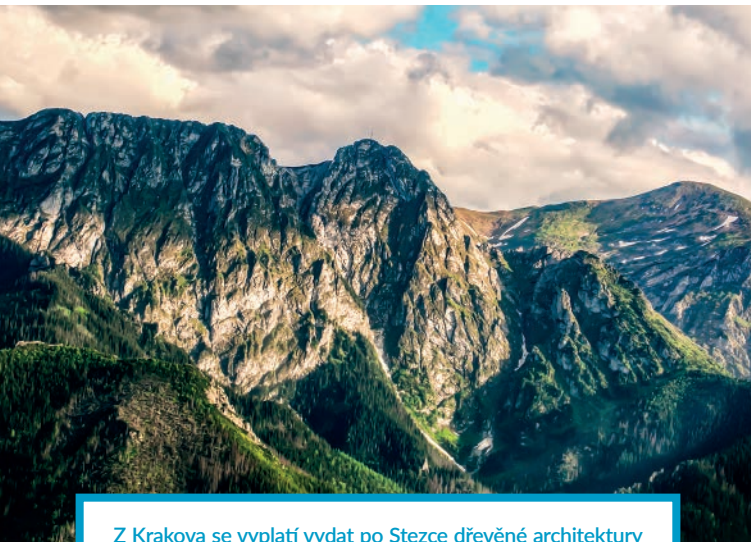
Krakov ani za totality nezapomněl na své duchovní kořeny. Koncepce ateismu, která stála u zrodu „ideálního města“ Nowe Huty - se ocitla v troskách, když se režim odvážil zvednout ruku proti skromnému kříži, který vztyčili obyvatelé města.

Za městem

Neměli bychom zapomínat ani na oblíbené destinace mimo Krakov. Častými cíli výletů jsou malebná jurská údolí, ale také Ojców a Pieskowa Skała, kde se v obnoveném hradě nachází pobočka Muzea královského hradu Wawel. Velmi oblíbené jsou prohlídky míst zapsaných do **seznamu světového dědictví UNESCO: Muzeum Auschwitz-Birkenau a solné doly ve Wieliczce a Bochni**. Přestože jejich prohlídkou musíte strávit celý den, jsou často považovány za povinný bod cestovního programu. Na stejném seznamu jsou uvedeny také dřevěné stavby regionu a **známé městečko Kalvaria Zebrzydowska** s pozoruhodnou křížovou cestou. Poutníci si určitě nenechají ujít Wadowice, rodné město Jana Pavla II.

Pohled na Tatry

Z Krakova se vyplatí vydat po Stezce dřevěné architektury v Malopolském vojvodství. Neobvyklou turistickou trasu tvoří 255 nejcnějších a nejzajímavějších historických dřevěných staveb: kostely, zvonice, vily nebo skanseny.

Pouhých 100 kilometrů dělí město od Tater a Zakopaného, známého jako zimní hlavní město Polska. Podobná vzdálenost dělí Krakov od komornějších, půvabných Pienin, **známých lázní Szczawnica a Krynica** i od nepřeplněných horských stezek Beskyd. Turisté si také mohou vybrat až ze čtyř národních parků: Tatranský, Pieninský, Gorczaňský a Babiogórský. Jedná se o nejcnějši přírodní a krajinné oblasti v Malopolsku.

Všudypřítomně kultivované místní tradice a rozsáhlé turistické zázemí podporují setkávání s kulturním dědictvím a odpočinek v přírodě. Malopolsko nabízí rozmanitost, která ho řadí mezi nejzajímavějši evropské regiony.

Informační místa ve městě

Zkrácené verze průvodců po městě s praktickými radami a kontaktními informacemi nebo mapy centra města s vyznačenými turistickými trasami jsou k dispozici v městských turistických informačních centrech.

V poslední době přibýly k tradičním, již dávno zavedeným trasám, nové trasy procházek po městě, které jsou zajímavé svými krajinnými nebo historickými aspekty a souvisejí s událostmi posledních desetiletí.

www.infokrakow.pl

ul. św. Jana 2
tel. +48 533 826 409
jana@infokrakow.pl

ul. Szpitalna 25
tel. +48 533 818 291
szpitalna@infokrakow.pl

Kraków Story
Pawilon Wyspiańskiego
pl. Wszystkich Świętych 2
tel. +48 501 238 632
kontakt@krakowstory.pl

Zgody 7
Osiedle Zgody 7
tel. +48 531 942 297
zgody7@infokrakow.pl

Důležitá telefonní čísla

Tísňové linky

tísňová linka (obecná): 112

Městská policie: 986

Záchranná služba: 999

Hasičský záchranný sbor: 998

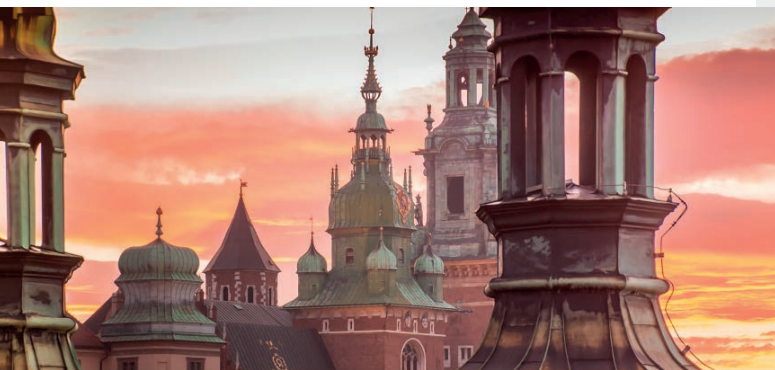
Policie: 997

Zdravotní informace:

tel.: +48 12 661 22 40 (24 h)

Všechny popisy turistických tras naleznete na:

www.krakow.pl

Kraków
UNESCO World
Heritage City

Since 1978 on the UNESCO
World Heritage List

www.krakowculture.pl

Text

Grzegorz Słacz, Melania Tutak – Sdružení
PODGORZE.PL, Leszek J. Sibila – Historické
muzeum města Krakova, Jerzy W. Gajewski

Fotografie

Archiv UMK, Przemysław Czaja, Radosław Kowal,
Paweł Krawczyk, Ela Marchewka, Barbara
Radziszewska, Mateusz Torbus, Mezinárodní
letišťe Jana Pavla II. Krakov-Balice (s. 4),
Historické muzeum města Krakova (s. 7),
Wojciech Wandzel pro Krakovskou festivalovou
kancelář (s. 24)

Návrh

Artur Brożonowicz (UMK)

Krakov 2024, VI. vydání
ISBN: 978-83-67818-27-8

© Úřad města Krakova
Odbor cestovního ruchu

výtisk zdarma

Úřad města Krakova
ODBOR CESTOVNÍHO RUCHU

31-005 Krakov
ul. Bracka 10
tel.: +48 12 616 60 52
wt.umk@um.krakow.pl
www.krakow.pl

Korespondenční adresa:
31-004 Krakov
pl. Wszystkich Świętych 3-4

ISBN: 978-83-67818-27-8

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organizacja Narodów
Zjednoczonych
dla Wychowania,
Nauki i Kultury

Historic Centre of Kraków
inscribed on the World
Heritage List in 1978

Historyczne Centrum Krakowa
wpisane na Listę Światowego
Dziedzictwa w roku 1978

Krakovská ubytovací zařízení v aplikaci
ekon.um.krakow.pl

najděte nás:

